

Notat

Innkjøp, juridisk og eierskap

Notat om begrepet «prinsipielle saker» til kommunestyrets behandling av sak 24/233 om forslag til nytt politisk delegeringsreglement

I kommunestyremøtet 11.12.2024 ble det fremsatt spørsmål fra kommunestyret om forståelsen av begrepet «prinsipielle saker» i kommunedirektørens forslag til nytt delegeringsreglement og konkrete eksempler på hvordan det vil komme til anvendelse, særlig knyttet til saker til behandling i teknisk utvalg.

Det er foreslått ikke materielle endringer av den delegerte myndigheten for de øvrige sektorutvalgene, bare mindre justeringer. Det vil si at praksis ikke vil endres for hvilke saker som legges fram for politisk behandling for andre utvalg enn teknisk utvalg.

Begrepet «prinsipielle saker» i kommunens delegeringsreglement må sees i sammenheng med den rettslige begrensningen i adgangen til å delegere kommunestyrets myndighet til kommunedirektøren som er beskrevet i kommuneloven § 13-1 sjette ledd. Her heter det at «*Et folkevalgt organ kan gi kommunedirektøren myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget selv har bestemt noe annet.*»

Hvilke avgjørelser som er av «prinsipiell betydning», må tas konkret stilling til under forberedelsen av hver sak. Viktige hensyn i denne vurderingen er vedtakets karakter og konsekvenser (både praktiske og økonomiske), men også ut fra en vurdering av de mer prinsipielle virkningene ved det fattes avgjørelse i saken, og om noe av dette har vært klarlagt fra før gjennom tidligere prinsippavgjørelser, instruksjer eller tidligere forvaltningspraksis.

Ikke-prinsipielle vedtak omfatter saker som ikke har betydning utover enkelttilfeller og som ikke skaper presedens. Slike saker behandles vanligvis administrativt ut fra det til enhver tid gjeldende delegeringsreglementet.

Kort oppsummert kan det sies at prinsipielle saker i delegeringsreglementet er saker med vesentlig samfunnsmessig/politisk betydning i eller for kommunen. En sak kan også være prinsipiell fordi den kan skape presedens for kommunens etterfølgende tjenesteutøvelse og myndighetsutøvelse.

Det bør også bemerkes at delegasjon av myndighet innebærer en plikt for administrasjonen til å gå tilbake til det folkevalgte organet, hvis en enkeltsak innenfor en generell fullmakt må anses etter en konkret vurdering å ha prinsipiell betydning. Denne plikten har vært ansett som gjeldende rett både i nåværende og forrige kommunelov.

Kommunestyret har på sin side både en rett og plikt til å kontrollere bruken av delegert myndighet, som nærmere beskrevet i forslaget til delegeringsreglement kap. 2.2. Delegasjon av kommunestyrets myndighet kan også fritt og til enhver tid trekkes tilbake eller justeres.

Kommunestyret har derfor et vidt spillerom for å vurdere hva som er forsvarlig og hensiktsmessig delegering, og føre kontroll med hvorvidt delegert myndighet brukes i tråd med de politiske styringslinjene. Kommunedirektøren vil understreke at det kun er innenfor sakene til teknisk utvalg at det foreslås endringer i praksis.

Eksempler på skillelinjer mellom prinsipielle og ikke-prinsipielle saker for teknisk utvalg:

Prinsipielle

1. **Omfattende dispensasjoner:**
 - Dispensasjonsvedtak som medfører betydelige avvik fra vedtatte planer.
 - Endringer som kan danne presedens for fremtidige saker.
2. **Saker med stor politisk interesse:**
 - Eksempler: Hytta til Ugland, «Helmers hus», Solodden 68, Syden, Naxbie 22.

Ikke-prinsipielle

1. **Mindre dispensasjoner:**
 - Byggesaker som kun innebærer små avvik fra reguleringsplanen (for eksempel mindre justeringer av byggegrense).
 - Bruksendringer for enkeltbygg.
2. **Enkelsaker uten prinsipiell betydning:**
 - Saker som likner på andre saker der det tidligere er gitt tilsvarende dispensasjoner og det er ikke samfunnsmessige interesser.

Administrasjonen vurderer om en sak krever politisk behandling. I praksis brukes skjønn basert på:

1. **Betydningen for kommuneplanen/reguleringsplan:**
 - Hvis saken berører overordnede planer i større omfang, behandles den politisk.
2. **Presedensvirkning:**
 - Vedtak som kan skape forventninger om fremtidige avgjørelser, vurderes som prinsipielle.
3. **Sakens omfang og konsekvenser:**
 - Store prosjekter eller saker med betydelig offentlig interesse oversendes politisk behandling.

Grensegangen mellom politisk behandling og administrativt vedtak

For å sikre tydelighet i hvilke saker som krever politisk behandling, anvendes disse kriteriene:

- Saker med mulig stor offentlig interesse sendes til politisk behandling.
- Dispensasjonsvedtak som innebærer betydelige avvik fra gjeldende planverk, behandles politisk.
- Administrasjonen konsulterer politisk nivå ved tvilstilfeller.